

R O M Â N I A
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”

MARINCIU DORU ANTONIO

TEZĂ DE DOCTORAT

**TEMA: PREVENIREA ȘI COMBATEREA AGRESIUNILOR
SEXUALE ASUPRA VICTIMELOR POTENȚIALE**

DOMENIUL: „*Ordine Publică și Siguranță Națională*”

Conducător de doctorat
Profesor Universitar Doctor

ȚUPULAN MARIN CLAUDIU

Teză elaborată în vederea obținerii
titlului de DOCTOR în „*Ordine Publică și Siguranță Națională*”

BUCUREȘTI, 2020

CUPRINS

INTRODUCERE	9
-------------------	---

CAPITOLUL 1

DIMENSIUNI ACTUALE ALE INFRAȚIUNILOR LA VIAȚA SEXUALĂ	17
1.1.Stadiul actual al cunoașterii problematicii abuzurilor sexuale	17
1.2.Particularități privind abuzurile sexuale la nivelul României	36
1.2.1. <i>Caracteristicile rezultate din date statistice</i>	36
1.2.2. <i>Cazuri deosebite. Agresori sexuali în serie</i>	44
1.3.Particularități privind abuzurile sexuale la nivelul statelor europene	52
1.3.1. <i>Cifre privind criminalitatea</i>	53
1.3.2. <i>Exemple semnificative de agresori sexuali</i>	58
1.4.Concluzii	61

CAPITOLUL 2

DIAGNOZA SOCIO-JURIDICĂ ȘI DIMENSIUNILE POLIMORFE ALE ABUZURILOR SEXUALE	65
2.1.Precizări și delimitări conceptuale	65
2.2.Cadrul general al săvârșirii infracțiunilor la viața sexuală	77
2.3.Considerații generale privind autorii de infracțiuni la viața sexuală	93
2.4.Victimele abuzurilor sexuale	106
2.5.Reacția socială la abuzurile sexuale comise împotriva victimelor potențiale. Publicul și mass-media	123
2.6.Concluzii	128

CAPITOLUL 3

EFICIENȚA ACTIVITĂȚII DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A ABUZURILOR SEXUALE PRIN INSTRUMENTE JURIDICE 131

3.1. Specificitatea cadrului juridic național în materia prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale	131
3.1.1. <i>Evoluția reglementărilor ce privesc infracțiunile la viața sexuală în România</i>	131
3.1.1.1. <i>Codul penal de la 1864 – Codul lui Cuza</i>	132
3.1.1.2. <i>Codul Penal din 1936 – Codul Carol al II-lea</i>	135
3.1.1.3. <i>Codul penal din 1969 – Perioada comunistă</i>	139
3.1.1.4. <i>Noul Cod penal</i>	145
3.1.2. <i>Bune practici în România în ceea ce privește politicile penale</i>	155
3.2. Particularitățile cadrului juridic european	158
3.2.1. <i>Convenția Lanzarote</i>	159
3.2.2. <i>Directiva Uniunii Europene nr. 92/2011/EU</i>	164
3.2.3. <i>Alte inițiative legislative</i>	169
3.3. Instrumente juridice internaționale circumscrise prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale	172
3.3.1. <i>Preocupări de reglementare la nivel internațional</i>	172
3.3.2. <i>Aspecte generale privind vârsta consimțământului sexual</i>	174
3.3.3. <i>Analiza comparativă a legislației penale</i>	177
3.3.3.1. <i>Violul</i>	178
3.3.3.2. <i>Agresiunea sexuală</i>	181
3.3.3.3. <i>Actul sexual cu un minor</i>	182
3.3.3.4. <i>Corupția sexuală</i>	184
3.3.3.5. <i>Aspecte de natură procedurală</i>	187
3.4. Concluzii	189

CAPITOLUL 4

CRITICA EFICIENȚEI SISTEMELOR DE CONTROL SOCIAL ȘI PENAL A ABUZURILOR SEXUALE 191

4.1. Analiza bunelor practici în domeniul prevenirii și combaterii

abuzurilor sexuale 191

4.1.1. Franța 191

4.1.2. Spania și Portugalia.....193

4.1.3. Cipru și Malta 194

4.1.4. Austria, Grecia, Belgia, Germania, Suedia, Finlanda, Polonia,
Ungaria, Olanda 196

4.1.5. Țările baltice – Estonia și Letonia 200

4.1.6. Australia și Noua Zeelandă 201

4.1.7. Irlanda 201

4.1.8. Marea Britanie – exemplu de bune practici 204

4.1.8.1. Reglementări interne 204

4.1.8.2. Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA) 207

4.1.8.3. Obligații în sarcina agresorilor sexuali 221

4.1.8.4. Sistemul ViSOR 223

4.1.9. Canada 227

4.1.10. Statele Unite ale Americii 229

4.2. Diferențieri inter-state în ceea ce privește politicile sociale și penale în

domeniul de referință 239

4.2.1. Analiza descriptivă a programelor de supraveghere, ca parte a

politicilor penale 240

4.2.1.1. Managementul unui caz.....242

4.2.1.2. Tratatamentul.....242

4.2.1.3. Implicarea unor specialiști psihiatri 245

4.2.1.4. Observarea și monitorizarea comportamentului delincvent 246

4.2.1.5. <i>Schimbul de informații și cooperarea între specialiști</i>	248
4.2.1.6. <i>Implicarea în societate. Integrarea socială</i>	249
4.2.2. <i>Aspectele legislative ale programelor de supraveghere</i>	250
4.2.2.1. <i>Legislația referitoare la înregistrare și notificare</i>	254
4.2.2.2. <i>Legislația referitoare la restricțiile de reședință</i>	258
4.3. <i>Analiza critică a sistemelor de politici penale românești cu o referire specială la abuzurile sexuale</i>	260
4.4. <i>Lecții învățate și posibile soluții la situația actuală a abuzurilor sexuale constatate de instituțiile de aplicare a legii din România</i>	274
CAPITOLUL 5	
CONCLUZII FINALE ȘI PROPUNERI	281
5.1. <i>Concluzii finale</i>	281
5.2. <i>Propuneri privitoare la perfecționarea sistemului legislativ, instituțional și procedural</i>	286
5.2.1. <i>Mecanismul de cooperare inter-instituțională</i>	286
5.2.2. <i>Reanalizarea unor prevederi ale Legii nr. 118/2019 privind registrul agresorilor sexuali</i>	289
5.2.3. <i>Alte propuneri</i>	291
ORIGINALITATEA ȘI CARACTERUL INOVATIV AL CERCETĂRII	297
PROTOCOL de colaborare între Poliție, Probațiune și Penitenciare	303
BIBLIOGRAFIE	309
ANEXE	323

ANEXE

- ANEXA 1 – Distribuția pe județe a infracțiunilor la viața sexuală comise asupra minorilor în cursul anului 2017 (viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, corupție sexuală)
- ANEXA 2 – Tabele ce prezintă date statistice privind infracțiunile de natură sexuală 2015 – 2019
- ANEXA 3 – Textul Codului penal din 1864 – Codul lui Cuza
- ANEXA 4 – Textul Codului penal din 1936 – Codul lui Carol al II-lea
- ANEXA 5 - Textul Codului penal din 1969
- ANEXA 6 - Textul Codului penal din 2014 – Noul cod penal
- ANEXA 7 - Legea Megan - SUA
- ANEXA 8 – Chestionar analiză
- ANEXA 9 - Anexe SPSS – folosite la realizarea analizei pe bază de chestionar

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

În orice societate, abuzul sexual sau violența sexuală este un fenomen extrem de grav care afectează relațiile sociale, în special cu consecințe de lungă durată pentru victime.

Una din problemele abuzurilor sexuale, de toate tipurile, este și cea legată de faptul că este forma de violență cel mai puțin recunoscută și raportată, iar un procent mare de cazuri nu ajung în atenția autorităților. Acest aspect a fost abordat de numeroase organisme naționale, dar și internaționale, organizații neguvernamentale, fapt ce a condus la o conștientizare a importanței raportării acestor cazurilor.

În literatura de specialitate, abuzul sexual este definit în diverse forme. Astfel, pe lângă definiția infracțiunilor de natură sexuală din textul de lege, Codul penal, există o serie de definiții ale abuzului sexual din perspective psiho-sociale – violența sexuală reprezintă orice formă de constrângere asupra actului sexual și de comportamente cu conținut sexual exagerat, care pot apărea în contexte foarte diferite, de la hărțuiri sexuale la locul de muncă, violuri asupra minorilor, până la obligarea la sex în cadrul căsătoriei. Violența sexuală se caracterizează printr-o exercitare a puterii care umilește și descurajează victima. Ea nu presupune neapărat violență fizică, corporală, uneori fiind de ajuns o amenințare cu forța sau cu o pedeapsă.

O situație aparte o constituie, însă, abuzul sexual asupra minorilor care presupune implicarea de către un adult a copilului imatur și dependent sau a unui adolescent în activități de natură sexuală, pe care acesta nu este în măsură să le înțeleagă și să consimtă în cunoștință de cauză sau acțiuni care încalcă normele tradiționale ale vieții familiale.

În statele europene, în ultima perioadă s-a constatat o anumită intensificare a dezbaterilor referitoare la protejarea populației împotriva agresiunilor sexuale, în vederea promovării unor măsuri sociale în acest sens. Această îngrijorare nu a venit neapărat de la creșterea alarmantă a numărului faptelor de acest gen, ci doar ca urmare

a conștientizării faptului că acest aspect negativ al unei societăți democratice aduce prejudicii grave victimelor prin traumele pe care le provoacă.

O serie de organisme și organizații europene au pus pe ordinea de zi această problemă a riscului agresiunilor sexuale, ca prioritate în a identifica și a promova anumite soluții viabile în privința acestui fenomen. Acestea au dezvoltat pe parcursul anilor și o serie de studii sau proiecte comune care au scos în evidență problematica respectivă și au invitat la găsirea celei mai bune variante de îmbunătățire a situației. Instituțiile comunitare și cele de la nivel internațional s-au raliat, de cele mai multe ori, inițiativelor pozitive în legătură cu acest domeniu afectat în ultima perioadă și au colaborat în concordanță cu posibilitățile conferite de acquis-ul comunitar.

Un aspect important care a fost identificat este și acela al mobilității infractorilor în general, dar al agresorilor sexuali în mod special, care beneficiind de această deschidere a frontierelor în spațiul european, au început să călătorească dintr-o țară în alta, în căutarea unor noi victime, dar și pentru a-și pierde urma. Uniunea Europeană este un spațiu creat pentru cetățenii săi, principiile sau valorile comune sunt cele care promovează pacea și bunăstarea membrilor, demnitatea umană, libertatea, securitatea și justiția fără frontiere, toate acestea excluzând, în totalitate, comportamentele deviante, antisociale.

În acest sens, unele state au identificat anumite măsuri care, deși nu limitează dreptul și libertatea de circulație prevăzute în legislațiile europene și internaționale, monitorizează deplasările agresorilor sexuali, intimidând în acest sens intențiile infracționale ale acestora. De asemenea, s-a încercat găsirea unor soluții de a crea un sistem cât mai eficient și operativ de schimb de informații cu privire la acești infractori sexuali care călătoresc în scop de turism sexual, începând de la cunoașterea trecutului infracțional prin accesarea rapidă a cazierului judiciar prin sistemul ECRIS, dar și mai departe prin identificarea unui canal potrivit pentru acest schimb de informații, prin care statele membre să fie notificate despre anumiți agresori sexuali periculoși care călătoresc liberi prin Europa.

În ultimii anii, o serie de cazuri grave, tragice, ce au avut loc în țările europene și în care au fost implicați agresori sexuali periculoși, au făcut ca autoritățile de aplicare a legii din aceste state să devină mai conștiente de faptul că este necesar a fi adoptate măsuri pentru a preveni și a combate astfel de infracțiuni. O parte din aceste state și-au adaptat legislația penală la această nouă provocare, în sensul că, au crescut pedepsele pentru infracțiunile de natură sexuală.

Tema prezentului proiect de cercetare este reflectată și analizată în contextul preocupărilor autorităților din țara noastră, dar și a organismelor de la nivel european și internațional de a preveni și a combate abuzurile sexuale în tot ceea ce presupun aceste fapte, dar, în special, atunci când victimele potențiale sunt minorii.

Pornind de la ipoteza de lucru stabilită inițial, *cooperarea judiciară în contextul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale*, principalul scop al cercetării de față a fost reprezentat de analiza și cercetarea realităților existente și a exigențelor în materia abuzurilor sexuale, fiind o cercetare integrată, interdisciplinară, iar *obiectivele specifice* sunt de fapt reprezentate de capitolele lucrării:

- Cunoașterea cadrului actual în domeniul abuzurilor sexuale în contextul globalizării;
- Cunoașterea diagnozei actuale a cauzisticii abuzurilor sexuale;
- Impactul social al abuzurilor sexuale;
- Analiza formelor de protecție a victimelor abuzurilor sexuale;
- Analiza comparativă a eficienței sistemelor de control social și control penal al abuzurilor sexuale la nivel european și la nivelul României;
- Diseminarea rezultatelor obținute și transferul informațiilor prin finalizarea direcțiilor de cercetare și a tezei de doctorat.

Cercetarea pe care am realizat-o pe parcursul studiilor doctorale este una deosebit de actuală la nivel național, dar și european și internațional și s-a focalizat pe analiza comparativă a politicilor penale din mai multe state europene, a legislației penale, a

mecanismelor de apărare și de limitare a riscului pe care îl prezintă agresorii sexuali, în ceea ce privește probabilitatea de recidivare a lor.

De asemenea, o parte a cercetării a avut în vedere prelucrarea datelor statistice privind infracțiunile contra libertății și integrității sexuale ce au fost sesizate la nivelul Poliției Române, în ultima perioadă, încercându-se o analiză a trendului criminalității în acest domeniu, precum și caracteristicile rezultate din aceste date.

Metodologia de cercetare, care a combinat atât studiul bibliografic, cât și studiul documentelor sociale, a constat în analiza sistemică, comparativă și în abordarea complexă a temei cercetate, în funcție de scopurile și sarcinile propuse de la început.

Metodele de cercetare utilizate pe parcurs au fost reprezentate de:

- a) *Analiza documentelor sociale* - studierea actelor normative internaționale, europene și naționale, a materialelor bibliografice existente în România, accesarea de site-uri de specialitate pe Internet, analiza jurisprudenței în materia abuzurilor sexuale;
- b) *Analiza comparativă* a sistemului legislativ și de cooperare inter-agenții în diferite state, pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale;
- c) *Analiza statistică* privind criminalitatea în domeniu, în România și alte state;
- d) *Analiza S.W.O.T.* privind politicile penale în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale;
- e) *Analiza sociologică pe bază de chestionar* privind sistemele de politici penale românești în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale.

În final, cercetarea științifică, urmând aceste etape prestabilite pentru realizarea obiectivelor propuse, a condus la expunerea unor propuneri pertinente și bazate pe concluzii bine fondate.

Conținutul tezei a fost determinat de scopurile și sarcinile cercetării, stabilite încă de la început, și este structurată în 5 capitole, bibliografie și anexe, cu un conținut echilibrat, fiecare dintre acestea fiind dezvoltat în cadrul subcapitolelor proprii și a secvențelor dedicate concluziilor.

Introducerea, prezintă actualitatea și oportunitatea temei investigate, obiectivele cercetării, metodele de cercetare utilizate, structura tezei de doctorat, precum și importanța lucrării în contextul științific prezent.

Capitolul 1 - „Dimensiuni actuale ale infracțiunilor la viața sexuală”, este debutul cercetării și are un prim subcapitol destinat prezentării stadiului actual al cunoașterii problematicii abuzurilor sexuale și a aspectelor ce privesc neajunsurile constatate la nivelul sistemului de drept românesc.

Cercetarea noastră a plecat de la o serie de constatări din ultima perioadă, care se referă la o problemă stringentă, dar încă nerezolvată, din țara noastră, aceea a gestionării de către autoritățile responsabile a riscului pe care îl presupun infractorii sexuali sau cei violenți, atunci când sunt eliberați din penitenciar.

România prezenta lacune legislative în acest domeniu, întrucât nu existau legi speciale și nu erau implementate politici penale de gestionare a riscului pentru comunitate al agresorilor sexuali. Cu excepția legislației penale, C.pen., C.pr.pen. și a câtorva legi cu aplicație conexă, nu existau mecanisme, proceduri sau alte instrumente la îndemâna autorităților de aplicare a legii pentru a combate fenomenul.

În același context, Administrația Penitenciarelor este destul de văduvită de mecanismele necesare realizării unei reeducări eficiente a infractorilor în mediul carceral, dar și de specialiștii care să realizeze studii și programe de tratament penitenciar. De asemenea, Probațiunea este o altă autoritate responsabilă pentru reintegrarea în societate a infractorilor eliberați, are ca reglementare *Legea nr.252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune*, însă, nu se poate spune că rezultatele sunt corespunzătoare în acest sens.

Problematica generală a fost dezbătută inclusiv la nivel european, un exemplu în acest sens fiind „*SOMECEC – Serious Offending by Mobile European Criminals – Infracțiuni grave comise de către criminali voiajori din Europa*”¹, un proiect de doi ani

---

¹ www.somec-project.eu – accesat la 24.04.2018

(2013 - 2015), co-finanțat de Comisia Europeană având ca scop principal îmbunătățirea managementului autorilor de infracțiuni grave, violente sau sexuale și a schimbului de informații cu privire la persoanele care călătoresc în statele Uniunii Europene.

Un alt aspect de menționat este faptul că Poliția Română nu avea structuri specializate pe linia prevenirii și combaterii infracțiunilor de natură sexuală, exceptând un birou în cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București. Totodată, pe linia gestionării persoanelor agresorilor sexuali nu a fost dezvoltată nicio aplicație care să ajute structurile operative pe cele două componente, de documentare și de instrumentare a activității infracționale și de supraveghere și gestionare a autorilor.

Tot în acest capitol sunt prezentate *particularitățile privind infracționalitatea de natură sexuală, atât la nivel României, cât și a statelor europene, prin analiza statistică a cifrelor criminalității în domeniu*. În ceea ce privește România, au fost preluate date din statistica oficială, din ultimii cinci ani, pentru o cât mai exactă concluzie, având în vedere modificările legislației penale din anul 2014.

Pentru o înțelegere a pericolului și a gravității actelor criminale ale acestor agresori sexuali, acest tablou a fost completat de expunerea câtorva dintre cazurile cele mai cunoscute din practica judiciară internațională, aspecte care au scos în evidență agresivitatea și cruzimea lor, dar și riscul recidivării în proporție foarte mare. Pentru România, există cazuri izolate, dar cu un specific aparte: *Bălan Constantin Gabriel - 13 violuri și tentative de viol, Chirilă Viorel – 3 omoruri și 7 violuri, Mihai Serafim Macavei Albu – 40 de violuri, Vlad Nicolae – 3 omoruri, 3 violuri, 1 tâlhărie, 1 ultraj și 1 lovire, Mânzăraru Florin – un omor cu viol, Ninel Mogoșeanu – viol, Stan Eugen – 18 fapte de agresiune sexuală, Râmaru Ion - 15 infracțiuni, 4 omoruri și 8 tentative de omor cu viol, 1 viol, 1 tâlhărie și 1 furt*.

O concluzie succintă este că, pe fondul unei descreșteri în general a fenomenului infracțional în România, faptele contra libertății și integrității sexuale cresc cu procente relativ mici. Prezentarea a scos la iveală și câteva dintre caracteristicile generale a

acestor categorii de fapte, pentru ca o detaliere și o analiză mai profundă a fost realizată într-un capitol viitor.

Este vorba de un trend sesizat din anii anteriori, infracțiuni de viol sau agresiuni sexuale comise în mediul rural asupra persoanelor de sex femeiesc, cu vârste înaintate sau minore între 15-18 ani. Una din principalele cauze identificate este reprezentată de lipsa de apărare a acestor persoane, care locuiesc singure, de multe ori în case izolate.

Se poate observa, fără nici un dubiu, chiar din puținele cazuri expuse, faptul că toți acești agresori sexuali, violatori în serie, au avut antecedente penale sau au fost condamnați anterior comiterii faptelor pentru infracțiuni de acest gen sau infracțiuni cu violență. Acești infractori periculoși, violenți au fost eliberați în decursul timpului, uneori eliberați condiționat, înainte de termenul final, dar, aproape tot timpul, ei au recidivat, de cele mai multe ori, cu și mai mare violență, cu mai multă atrocitate și evoluând la fapte mai grave.

Pentru realizarea celui **de-al doilea capitol „Diagnoza socio-juridică și dimensiunile polimorfe ale abuzurilor sexuale”**, parte a cercetării științifice, s-a folosit ca metodă *analiza statistică* prin prelucrarea unor date statistice privind *infracțiunile contra libertății și integrității sexuale*, care au fost sesizate la nivelul Poliției Române, într-o perioadă de timp. Astfel, rezultatul s-a centrat pe identificarea unor tipare, a unor tipologii infracționale și victimale, aspecte diferite de prezentarea strictă a datelor statistice, realizată în capitolul anterior.

Astfel, pentru realizarea obiectivului cercetării științifice, acest studiu al cazurilor semnalate la nivelul întregii țări poate conduce la stabilirea unor elemente comportamentale definitorii, statistice, pentru autorii și victimele acestor infracțiuni, inclusiv ale contextului în care a fost comisă agresiunea, reușindu-se astfel realizarea unor tipologii cu caracter explicativ.

Au fost identificate și implementate, date referitoare la un număr de 556 de fapte penale din sfera conceptuală a infracțiunilor de natură sexuală, toate săvârșite în anul

2017 - împărțite în 311 infracțiuni de act sexual cu un minor (56%), 146 de violuri (26%), apoi 63 de agresiuni sexuale (11%) și 36 fapte de corupere sexuală (7%).

Pentru colectarea informațiilor a fost întocmită o *fișă de lucru* cuprinzând o serie de indicatori care au fost implementați într-o bază de date Excel, structurată pe următoarele dimensiuni:

a) caracteristici privind locul în care s-a produs infracțiunea: județ, localitate, mediul comiterii faptei, data și ora, dacă locul producerii este sau nu izolat etc.

b) caracteristici ale victimei: sex și vârstă, dacă prezintă dizabilități și de ce fel, date privind creșterea și îngrijirea minorului etc.

c) aspecte privind infracțiunea comisă: tipul agresiunii sexuale, comiterea în concurs cu o altă infracțiune, modul de supunere al victimei, dacă victima a opus rezistență și tipul acesteia, date cu privire la traumatismele produse victimei etc.

d) caracteristici ale autorului: sex și vârstă, distanța la care locuiește față de victimă, relația cu victima, antecedente penale, ocupație, stare civilă, nivel de educație, dacă autorul consumă alcool și/sau droguri etc.

În final, această cercetare a condus la concretizarea unor tipologii, conturate pe două paliere, cel al autorilor agresiunilor sexuale (Figura 1), respectiv al victimelor agresiunilor sexuale (Figura 2), care vor aduce un plus de valoare în activitatea tuturor structurilor de aplicare a legii, dar, cu precădere, pentru activitatea organelor de poliție cu competențe de prevenire și de combatere a infracționalității. Prin rezultatele sale, a creat și premisele realizării unor cercetări și studii pe această linie.

Tipologia statistică cea mai probabilă a autorilor infracțiunilor sexuale

INDICATORI	INFRACTIUNE			
	VIOL	AGRESIUNE SEXUALĂ	ACT SEXUAL CU UN MINOR	CORUPERE SEXUALĂ
Sex	masculin 99%	masculin 98%	masculin 99%	masculin 100%
Categoria de vârstă	Sub 35 ani 61%	36-55 ani 44%	Sub 25 ani 72%	peste 45 ani 45%
Etnie	română 78%	română 90%	română 71%	română 85%
Mediul de rezidență	rural 55%	urban 51%	rural 61%	urban 54%
Nivel de educație	studii gimnaziale 38%	studii medii 47%	studii gimnaziale 45%	studii medii 34%
Ocupația	fără ocupație stabilă 46%	ocupație cu studii medii 37%	fără ocupație stabilă 60%	fără ocupație stabilă 37%
Nivel de trai	scăzut (de subzistență) 53%	satisfăcător 61%	scăzut (de subzistență) 67%	satisfăcător 32%
Statut marital	necăsătorit 59%	necăsătorit 50%	necăsătorit 81%	necăsătorit 44%
Configurația familiei	nu au copii 59%	nu au copii 59%	nu au copii 82%	nu au copii 73%
Locuiește cu:	familia de origine 45% (24% cu părinții și 21% cu părinții și frații)	familia întemeiată cu soția/concubina 50%	familia de origine 51% (33% cu părinții și 18% cu părinții și frații)	familia de origine 42% (13% cu părinții și 29% cu părinții și frații)
Antecedente penale	nu au antecedente penale 82%	nu au antecedente penale 58%	nu au antecedente penale 95%	nu au antecedente penale 100%
Relația cu victima	amic, prieten 34%	tată vitreg/ concubinul mamei 24%	sunt într-o relație 60%	vecin 30%

FIGURA 1

Tipologia statistică cea mai probabilă a victimelor infracțiunilor sexuale

INDICATORI	INFRAȚIUNE			
	VIOL	AGRESIUNE SEXUALĂ	ACT SEXUAL CU UN MINOR	CORUPERE SEXUALĂ
Sex	feminin 82%	feminin 87%	feminin 95%	feminin 75%
Categoria de vârstă	peste 12 ani 54%	peste 12 ani 43%	13 - 15 ani 76%	9-12 ani 58%
Etnie	română 84%	română 93%	română 73%	română 89%
Mediul de rezidență	rural 51%	urban 51%	rural 61%	urban 56%
Nivel de educație	frecventează școala 68%	frecventează școala 81%	frecventează școala 51%	frecventează școala 78%
Locuiește cu:	ambii părinți 49%	ambii părinți 52%	ambii părinți 51%	ambii părinți 50%
Nivel de educație - MAMĂ -	Studii gimnaziale 47%	Studii medii 36%	Studii gimnaziale 40%	Studii medii 44%
Nivel de educație - TATĂ -	Studii medii 42%	Studii medii 53%	Studii gimnaziale 41%	Studii medii 60%
Ocupație - MAMĂ -	casnică 55%	casnică 64%	casnică 81%	casnică 71%
Ocupație - TATĂ -	ocupație cu studii medii 44%	ocupație cu studii medii 55%	fără ocupație 42%	ocupație cu studii medii 52%
Nivel de trai	scăzut (<i>de subzistență</i>) 66%	satisfăcător 55%	scăzut (<i>de subzistență</i>) 70%	satisfăcător 56%
Configurația familiei - nr frați -	1-2 frați 54%	1-2 frați 49%	1-2 frați 48%	1-2 frați 45%
Climat familial	marcat de neglijență 47%	favorabil 59%	marcat de neglijență 58%	favorabil 72%
Locul comiterii faptei	locuința autorului 27%	locuința comună 28%	locuința autorului 38%	stradă,scară de bloc, clădire dezafectată 49%

FIGURA 2

Astfel, tipologiile realizate au adus în atenție caracteristicile cele mai probabile ale autorilor și ale victimelor infracțiunilor la viața sexuală, în țara noastră. În ambele situații, pentru autori sau victime, a rezultat că nu este un pattern comun, specific pentru toate infracțiunile la viața sexuală, fiecare din cele patru fapte analizate conducând spre tipologii diferite, însă nu într-un mod substanțial.

Autorul este un bărbat român, necăsătorit și fără copii, cu reședința în mediul rural, cu studii gimnaziale sau medii, fără ocupație stabilă, ceea ce conduce la un nivel satisfăcător sau scăzut de subzistență, de regulă, locuiește cu familia de origine, fără antecedente penale, iar restul circumstanțelor fiind diferite.

Victima este o femeie de etnie română, frecventează școala și locuiește cu ambii părinți, are unul sau doi frați, ocupația tatălui implică studii medii, iar mama este casnică, iar restul elementelor circumstanțiale diferă raportat la fiecare infracțiune.

Reacția socială din partea societății civile și a publicului, dar și a mass-media, a fost explicată în cadrul acestui capitol, rezultatul fiind că, de cele mai multe ori, a fost una pozitivă, din partea acestor parteneri, dar și a organizațiilor neguvernamentale.

Tot în acest capitol, în partea de început, a fost tratată problematica abuzului sexual din punct de vedere psihologic, ocazie cu care au fost analizate o serie de studii, lucrări de specialitate de referință la nivel internațional, pentru a înțelege factorii determinanți ai comportamentului agresiv ieșit din comun, al acestor agresori.

În literatura de specialitate, termenii specifici sunt definiți sub diverse forme. Organizația Mondială a Sănătății definește, în raportul din 2002, în termeni mai largi noțiunea de *violență sexuală* – „*orice act sexual sau încercare de a obține un act sexual, comentarii sau avansuri sexuale nepotrivite, care induc sau în mod direct, împotriva sexualității unei persoane, folosind constrângerea de către orice persoană, indiferent de relația sa cu victima, în orice cadru, inclusiv, dar fără a se limita la domiciliu și la serviciu*”².

---

² Etienne G. KRUG, Linda L. DAHLBERG, James A. MERCY, Anthony B. ZWI and Rafael LOZANO, *World report on violence and health*, World Health Organization, Geneva, 2002, cap.6, pag.149.

De asemenea, trebuie să menționăm că și în legislația română sunt definite violența sexuală și abuzul sexual, singurele două acte fiind *Legea nr. 217/27 august 2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice - art. 4 alin.(1) lit.d* și *Legea nr. 272/21 iunie 2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului – art. 94 alin.(1)*.

Capitolul 3 - „Eficiența activității de prevenire și combatere a abuzurilor sexuale prin instrumente juridice”, prezintă de asemenea, o importanță deosebită, întrucât cuprinde o incursiune retrospectivă prin sistemul de drept românesc, începând cu perioada Principatelor Române, cu privire la reglementările penale existente, rezultând o dezvoltare și o modernizare a lor, în ceea ce privește definirea infracțiunilor, conținutul și pedepsele, în pas cu schimbările sociale și cu evoluția României.

Astfel, s-a realizat o prezentare succintă a secțiunilor din cele patru coduri penale aflate în vigoare în vreme de aproape două secole, care conțin norme referitoare la infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, așa cum sunt ele denumite în prezent, pentru a se încerca stabilirea unei imagini de ansamblu asupra reglementărilor pentru a se ajunge la concluzii și propuneri pe linie legislativă, comparând și cu situația din alte sisteme de drept.

La început a fost *Codul din 1864, denumit și „Codul Cuza”*, primul cod penal, despre care s-a afirmat că a realizat unificarea legislativă și a marcat începutul dreptului penal român. Infracțiunile de natură sexuală denumite *„Atentate în contra bunelor moravuri”* și sunt prevăzute pedepse de la munca silnică pe viață sau pe timp mărginit până la reclusiunea maximă, în cazul faptelor mai grave, precum și pedepse cu închisoarea pentru faptele mai puțin grave (delictele).

„Codul penal Carol al II-lea”, promulgat în anul 1936, a apărut la o perioadă destul de mare de la cel din 1864, perioadă în care au avut loc o serie de schimbări ale vieții politice, sociale, economice în țara noastră și nu numai, putând aminti aici doar Primul Război Mondial. Infracțiunile sunt denumite *„Infracțiuni contra pudorii și a*

bunelor moravuri”, iar ca noutate, începând cu acest cod, infracțiunea cea mai gravă va fi denumită prin folosirea *termenului de viol*.

În perioada următoare, a fost adoptat **Codul penal de la 1969**, iar „*Infracțiunile privitoare la viața sexuală*” sunt incluse în partea de început a actului normativ. Acest cod a suferit o serie de modificări, după anul 2000, ce au constat în adoptarea unor modalități noi de comitere a faptelor, forme agravante în general, centrate, în mare parte, pe reconsiderarea cazurilor în care victima este minor, în sensul unei reacții mai drastice împotriva făptuitorilor, dar și în creșterea cuntemului pedepselor.

Noul Cod penal, aflat în vigoare în prezent, a fost adoptat prin *Legea nr. 286 din 17 iulie 2009 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009)*, însă a intrat efectiv în vigoare la data de 1 februarie 2014.

Textele acestor Coduri penale au fost expuse în Anexele lucrării.

Evoluția în România a bunelor practici în ceea ce privește politicile penale, a fost prezentată într-unul din subcapitole. Astfel, un proiect inițiat în 2018 și dus la sfârșit, în anul 2019, din care a rezultat **Legea nr.118 din 20 iunie 2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, precum și pentru completarea Legii nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului Național de Date Genetice Judiciare**, publicată în Monitorul Oficial nr. 522 din 26 iunie 2019. Scopul acestui act normativ este de a preveni și de a combate infracționalitatea de natură sexuală și de a se limita riscul recidivării de către persoanele cunoscute că au comis astfel de fapte.

Cu privire la infracțiunile care fac obiectul legii, fapte pentru comiterea cărora autorii vor fi incluși în Registru, primul articol enumeră un număr de 17 infracțiuni, în principal cele prevăzute în *Capitolul VIII - Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale*, dar și o serie de alte infracțiuni care au legătură cu viața sexuală.

Câteva aspecte importante ale acestei legi: vor fi incluși în Registru și acei cetățeni români comunicați de autoritățile străine că au săvârșit infracțiuni de acest gen în statul respectiv sau persoane care nu sunt cetățeni români despre care există date că vor

călători în România, agresorilor sexuali li se vor preleva probe biologice (pe lângă activitatea de fotografiere și amprentare), pentru baza de date cu profile genetice, modalitățile de eliberare a documentelor care atestă mențiunile din Registru (*certificat de integritate comportamentală*, copii sau un extras din Registru), atât în cazul persoanelor fizice, cât și al instituțiilor sau autorităților statului.

Particularitățile cadrului juridic european sunt expuse în cuprinsul aceluiași capitol, de-a lungul timpului constatându-se o implicare accentuată a Uniunii Europene și a statelor membre, determinată de nevoia de a promova o politică penală de prevenire și combatere a acestui tip de criminalitate, împotriva abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale și a pornografiei infantile, care amenință interesul superior al copilului, considerat primordial.

Printre aceste demersuri sunt: *Decizia-cadru nr. 2004/68/JAI a Consiliului privind combaterea exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile*, *Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale*, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007, *Directiva nr. 92/2011/EU privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului*.

Directiva nr. 92/2011/EU este un act european care a stat la baza unor numeroase legiferări ulterioare, la nivelul Uniunii Europene. *Convenția Lanzarote* a fost un moment marcant la nivel european, în ceea ce privește preocupările Uniunii Europene de a lua măsuri de prevenire a exploatării sexuale a copiilor și a abuzurilor sexuale, în contextul în care s-a sesizat o creștere alarmantă prin utilizarea la nivel internațional a noilor tehnologii ale informației și comunicațiilor. Convenția Lanzarote este cel mai ambițios și cuprinzător instrument internațional pentru protejarea copiilor și a creat obligații pentru statele membre de a incrimina toate formele de agresiune sexuală îndreptate împotriva minorilor și de a adopta politici penale și legislații specifice care

să prevină violența sexuală, să ajute la protejarea victimelor, cercetarea și condamnarea infractorilor, iar în plan internațional, să promoveze cooperarea în acest domeniu.

Pe plan internațional, se remarcă *Declarația universală a drepturilor omului* (16 decembrie 1948), *Convenția pentru suprimarea traficului de persoane și a exploatării prostituției semenilor* (2 decembrie 1949 de ONU), *Convenția cu privire la Drepturile Copilului* (20 noiembrie 1989 de către ONU), care definește drepturile civile, economice, politice, sociale și culturale ale copiilor.

Un aspect important dezbătut la nivel internațional, de un real interes în problematica abuzurilor și a exploatării sexuale, este vârsta consimțământului sexual, obiectivul fiind acela de a proteja copiii de consecințele unei activități sexuale timpurii, a drepturilor, dar, mai ales, a dezvoltării lor. De acest prag se leagă o serie de alte aspecte ale politicii penale: incriminarea faptelor din categoria celor de natură sexuală care constituie infracțiuni, delimitarea circumstanțelor agravante și cuantumul pedepselor.

În literatura de specialitate se apreciază că stabilirea unei limite a vârstei consimțământului sexual este deosebit de importantă, fiind vârsta la care se consideră că o persoană este suficient de matură, dezvoltată din punct de vedere fizic și psihic, încât să realizeze ce înseamnă activitatea sexuală normală și în acest fel să își poată exprima în mod liber un consimțământ la întreținerea unor raporturi sexuale cu alte persoane, dar și să înțeleagă consecințele unor relații sexuale. Astfel, legislațiile statelor de la nivel internațional au stabilit aceste limite relativ diferite de la o zonă la alta.

În România, vârsta consimțământului este stabilită la 15 ani prin Noul Cod penal, după ce în legislația penală trecută, de până în anul 2014, limita a fost de 14 ani (a fost modificată în anul 2002 prin *Ordonanța de urgență nr.143 din 24 octombrie 2002*).

Pentru o mai bună înțelegere a cadrului juridic la nivel internațional, în ceea ce privește prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale, au fost abordate și aspectele legate de reglementările privind infracțiunile de acest gen, existente în câteva din statele europene, compararea acestora, în special a cuantumului pedepselor prevăzute. Astfel,

este foarte important, dar și necesar în același timp, pentru a ne crea o imagine completă a modului în care fiecare sistem de drept a înțeles să-și construiască politica penală în acest domeniu, să fie realizată o expunere succintă a infracțiunilor.

Au fost analizate atât codurile penale dintr-o serie de state europene, cât și din SUA și Canada. Au fost avute în vedere diverse criterii în alegerea țărilor care vor fi analizate, pentru realizarea unui tablou exhaustiv, de înțelegere a problematicii. Astfel, s-au ales state din toate zonele, plecând de la cele din vecinătatea țării noastre, Bulgaria, Ungaria, Moldova (cu privire la care se poate spune că pot fi similitudini datorate apropierii spațiale), la state occidentale cu un sistem de drept consolidat, funcțional de o perioadă mare de timp (Germania, Olanda, Franța, Spania, Italia, ultimele trei considerate apropiate datorită originii comune latine ce coincide în mare măsură cu asemănarea sistemelor de drept), dar și la statele nordice, cu un altfel de sistem de drept (Norvegia, Finlanda) sau Letonia, dintr-o altă zonă a Europei. O situație aparte este în Marea Britanie, Regatul Unit fiind un exemplu de politici penale în ceea ce privește prevenirea și combaterea agresiunilor sexuale. S-au mai adăugat câteva state din centrul Europei, Cehia și Croația, specifice și prin apartenența la limba slavă. În cele din urmă, SUA și Canada, sisteme puternice de drept, de natură anglo-saxonă, complementare unui sprijin al statelor respective care face extrem de eficientă politica de prevenire și combatere a acestei criminalități.

Astfel, au fost radiografiate sistemele de drept ale celor 16 state, România fiind prezentată în capitolele anterioare, în mod detaliat. Aceste reglementări penale sunt în majoritatea cazurilor reprezentate de codul penal, dar cu o excepție în Marea Britanie, unde infracțiunile de natură sexuală sunt cuprinse într-un act normativ diferit, *The Sexual Offences Act 2003*, care, de altfel, înlocuiește codul penal.

Câteva dintre concluziile rezultate din această scurtă analiză a reglementărilor naționale ce privesc criminalitatea de natură sexuală, ne arată că o parte a statelor au o abordare extrem de strictă, o politică penală bazată pe prevenirea infracționalității prin impunerea unor pedepse mari, până la pedeapsa închisorii pe viață - Franța, și, mai ales,

Marea Britanie, Canada și SUA. De cealaltă parte, sunt sistemele penale din zona noastră geografică, estul Europei, Ungaria, Bulgaria, Moldova, chiar și Cehia, dar și dintr-un alt spațiu, Finlanda, prevăzute cu pedepse mai mici, deci un sistem permisiv, o abordare a statelor datorată, probabil, și nivelului nu foarte ridicat de criminalitate pe această linie.

În final, observăm că România este poziționată din punctul de vedere al regimului sancționator undeva în zona de mijloc, cu pedepse aflate între cele două categorii de mai sus. Putem afirma că în România, prin N.C.pen. s-a avut în vedere ca, pentru o combatere primară eficientă a infracțiunilor, să se recurgă la implementarea unui sistem sancționator proporțional cu gravitatea faptelor, individualizarea fiecărei pedepse în funcție de persoana autorilor, dar și de modul de săvârșire, aspect ce trebuie, însă corelat cu o aplicare imediată și exigentă a pedepselor de către organele judicare abilitate în acest sens. Astfel, o soluție de mărire exagerată a cuantumului pedepselor nu a fost agreată de legiuitorul român, la momentul modificărilor legislative. La acest lucru au contribuit foarte mult specificul sistemului de drept românesc, din cele mai vechi timpuri, dar și caracteristicile sociale și culturale ale societății noastre.

Au fost identificate și câteva aspecte procedurale, aparte, în cazul acestor 16 state. În cele mai multe state, în situația faptelor comise asupra victimelor minori, sesizarea se face din oficiu, nefiind necesară plângerea persoanei vătămate, iar împăcarea părților nu înlătură niciodată răspunderea penală, cu excepția Bulgariei, unde căsătoria este o clauză de nepedepsire, dar nu și în cazul infracțiunii de viol.

Franța este foarte deschisă în ceea ce privește termenul în care victima poate sesiza o faptă comisă împotriva sa, ducând acest termen până la 10 ani de la data săvârșirii. Tot legea franceză are o prevedere de aplicare în spațiu, pentru infracțiunile comise în afara teritoriului Franței, de o persoană cetățean francez sau care are domiciliul pe teritoriul său. Și Italia are prevăzută o perioadă mai mare decât media generală, în care se poate depune plângerea prealabilă în cazul infracțiunilor de natură sexuală - 6 luni.

În SUA, în cazul faptelor de agresiune sexuală comise asupra victimelor minori, pentru autori este prevăzută, în mod obligatoriu, consilierea psihologică, iar suspendarea executării pedepsei nu este posibilă decât după ce un expert psiholog depune un raport despre persoana infractorului condamnat. De asemenea, se acordă o atenție deosebită victimelor infracțiunilor sexuale, în special, cele ale violenței domestice care primesc un card specific din partea poliției, card care presupune o serie de măsuri, și, în primul rând, suport psihologic.

În Ungaria, în cuprinsul C.pen. există prevederi cu privire la limitarea accesului în anumite zone pentru autorii infracțiunilor de natură sexuală (prostituție sau expunere indecentă), articol separat care interzice prezența persoanelor cunoscute cu antecedente penale în acest sens, reglementare specifică statelor anglo-saxone.

În continuare, sunt incriminate zoofilia în țări precum SUA, Canada, Germania, Olanda sau Anglia, raportul sexual cu un cadavru sau raporturile sexuale într-o toaletă publică, în Anglia.

Pe lângă pedeapsa principală cu închisoarea, sunt legislații care prevăd și amenzi, de multe ori în cuantum foarte mare, în funcție de gravitatea faptelor. Se remarcă astfel Bulgaria - ajung și până la 150.000 de euro și SUA - de la câteva mii de dolari până la 25.000 de dolari), dar și Olanda cu sistemul specific de amenzi clasificate pe categorii, pentru faptele de natură sexuală de la categoria 2 (3.350 – 3.900 de euro) până la categoria 5 (67.000-78.000 de euro).

Capitolul 4 este cel mai consistent din punctul de vedere al volumului, denumit *„Critica eficienței sistemelor de control social și penal a abuzurilor sexuale”*.

Pentru identificarea celor mai bune soluții de gestionare a abuzurilor sexuale, în acest capitol, a fost făcut un studiu extrem de detaliat, prin analiza documentelor, a situației existente în diverse state. Și pentru câteva concluzii importante ne-am referit la două mari categorii de elemente de politică penală, prima de ordin legislativ ce

cuprinde codurile penale și legislația specifică, iar cea de-a doua referitoare la programele de supraveghere a agresorilor sexuali.

Astfel, pentru realizarea unei analize pertinente a bunelor practici de control social și penal, s-a procedat la o descriere sumară a mecanismelor, procedurilor, sistemelor create în legislațiile respective. S-au luat în considerare doar o parte a politicilor penale dezvoltate la nivelul fiecărei țări, problematica managementului agresorilor sexuali, a metodelor prin care fiecare stat în parte a încercat, prin mijloace legislative, instituționale și procedurale să gestioneze riscul pe care autorii unor infracțiuni de natură sexuală îl prezintă într-o societate pentru copii, în vederea reducerii recidivismului acestora. Pentru exemplificare au fost selecționate sistemele juridice din țări europene și de la nivel internațional, pe anumite principii care să ofere posibilitatea conturării unor caracteristici ale celui mai bun sistem de drept.

Astfel, majoritatea statelor sunt conștiente de pericolul pe care îl reprezintă în societate acest tip de criminalitate, deoarece au fost adoptate o serie de măsuri legislative care au făcut posibilă înființarea și operaționalizarea registrelor agresorilor sexuali. Considerăm că acest mijloc dezvoltat doar de o parte a statelor este unul din principalele mijloace de prevenție în cadrul tabloului politicilor penale la nivel național.

Prezentarea a demonstrat că din cele 23 de sisteme de drept puse în discuție, un număr de 12 dintre acestea curpind un registru al agresorilor sexuali (*Marea Britanie și Irlanda, Franța, Spania, Cipru, Malta, Portugalia, Letonia, SUA și Canada, Australia și Noua Zeelandă*), sub diferite forme mai mult sau mai puțin sofisticate, cu reguli diverse de funcționare. Este evident că registrele din SUA, Canada și Marea Britanie sunt cele mai bune exemple, bazându-se pe o reglementare foarte strictă și bine definită.

Se poate observa că sunt state europene din vecinătatea României care nu au o reglementare aparte cu privire la agresorii sexuali, Bulgaria sau Serbia, cu atât mai mult Moldova, care nu face parte din Uniunea Europeană. Există însă și în această parte a continentului o preocupare în legătură cu agresorii sexuali, sens în care țări precum

Ungaria, Grecia sau Polonia, Cehia au dezvoltat diverse forme de protecție, dar fără a institui un registru de acest gen.

Celelalte state care nu beneficiază de ajutorul unui registru, se bazează pe legislația existentă și pe aplicațiile specifice cazierului judiciar, aspect care nu creează facilitățile registrului în ceea ce privește gestionarea riscului din partea agresorilor sexuali.

În cuprinsul tezei s-a accentuat pe sistemele mult mai evolute din Marea Britanie, SUA, Canada, în special modelul britanic fiind detaliat pentru o înțelegere mult mai clară a modului de gestionare, care poate constitui un model de urmat.

Marea Britanie are cel mai dezvoltat sistem prin care reușește să gestioneze problematica agresorilor sexuali, atât din punct de vedere legislativ, prin legea specială adoptată cu puțini ani în urmă, *Legea privind Infracțiunile Sexuale (The Sexual Offences Act 2003)*, cât și printr-o implicare coordonată a agențiilor de aplicare a legii din întreaga țară – mecanismul MAPPA.

În activitatea de evaluare a riscului, mecanismul MAPPA se sprijină pe un Sistem national informatic pentru managementul infractorilor care prezintă un risc mare de pericol pentru comunitate - „*Violent and Sex Offender Register*” (*ViSOR*). Această bază de date a fost creată și utilizată de poliție din anul 2005, dar începând din iunie 2008 a fost posibilă operaționalizarea sistemului și utilizarea în același timp de către cele trei autorități responsabile implicate. Cu ajutorul ViSOR a crescut abilitatea autorităților responsabile de a schimba informații și de a evalua riscul cu privire la infractorii sexuali și violenți, scopul fiind siguranța comunității prin eficientizarea managementului infractorilor.

ViSOR este o aplicație informatică, funcțională 24/7, securizată, accesul fiind permis personalului din poliție și conține înregistrări privind mai multe categorii de infractori, în primul rând agresorii sexuali - *register sex offenders*, dar și alți infractori sexuali sau infractori violenți.

Din analiza tuturor sistemelor prezentate în prezentul capitol, sunt câteva aspecte care trebuie semnalate pentru că pot fi luate în calcul ca bune practici pentru

îmbunătățirea procedurilor din celelalte state sau dezvoltarea unor noi și, în special, ceea ce ne interesează pe noi, să poată fi adaptate inclusiv la sistemul din România.

Trebuie menționat modul de funcționare, în general, a registrului ViSOR în Marea Britanie, de o foarte mare importanță în contextul general al gestionării riscului agresorilor sexuali, în sensul că sunt înregistrate și alte categorii de infractori pe lângă agresorii sexuali, infractorii denumiți violenți, care constituie un risc la fel de mare pentru comunitate. Acest lucru este întâlnit și în Irlanda, dar și în Franța, acolo unde registrul *F.I.J.A.I.S. - Fișierul Judiciar Național Automatizat privind Autorii de Infrațiuni Sexuale sau Violente* înglobează și infractorii care au comis fapte contra vieții, integrității corporale și sănătății. Legat de acest registru este important de amintit că este conectat cu o altă aplicație asemănătoare care aparține Ministerului Justiției, *F.N.P.I. - Fișierul Național privind Persoanele Încarcerate*.

Situațiile de nerespectare a obligațiilor de notificare din partea persoanelor înscrise sunt considerate fapte care sunt sancționate în toate cazurile, iar în unele dintre aceste state, precum Cipru - închisoare până la 3 ani sau amendă până la 170.000 de euro.

Cu privire la regulile de notificare, acolo unde aceasta este legiferată, sunt asemănătoare în toate sistemele în ceea ce privește obligațiile, datele ce trebuie notificate, termenele de informare, perioada de menținere a notificării. Importantă este precizarea că persoanele condamnate sunt obligate să li se recolteze probe genetice pentru stabilirea ADN, iar profilele lor genetice sunt incluse în sistemele de date genetice judiciare naționale.

Pentru prevenirea comiterii unor recidive de către aceste persoane înscrise este foarte importantă prevederea conform căreia agresorii sexuali nu pot fi angajați în orice fel de serviciu unde pot avea contact cu copiii, astfel încât legislația impune eliberarea unui certificat necesar pentru angajator, prin care să se ateste că nu este o persoană condamnată pentru infracțiuni sexuale.

Semnificativ este aspectul cu privire la accesul la datele cuprinse în aceste registre, dacă website-ul este public sau nu. Există o diferență semnificativă între sistemul

prezent în SUA și în alte câteva state (Australia, Coreea de Sud, Chile), unde registrul agresorilor sexuali este accesibil publicului prin postarea unei părți a datelor pe website-ul public, și celelalte registre din majoritatea țărilor, acolo unde datele sunt disponibile doar autorităților de aplicare a legii în îndeplinirea atribuțiilor de prevenire și combatere a criminalității, în principal poliția, procuratura și, eventual, instanțele de judecată.

Cel de-al doilea aspect, al *programelor de supraveghere*, cele mai multe dintre ele au la bază reglementări adoptate la nivelul statului respectiv, și au în spate o serie de studii științifice realizate pentru a stabili cele mai eficiente dintre aceste programe care pot garanta rezultatele cele mai bune.

Capitolul 4 este important și pentru faptul că a realizat o imagine generală cu privire la politicile penale adoptate, în timp, de fiecare stat în ceea ce privește supravegherea agresorilor sexuali (exemple din practica unor țări diferite ca zonă sau ca sistem juridic), ce poate avea un efect important în comportamentul lor infracțional după reîntoarcerea în comunitate și astfel să conducă la o reducere a recidivismului.

Un program de supraveghere este înțeles ca un set de activități coerente de monitorizare a comportamentului delincvent, care presupune o serie de elemente de control și supraveghere, dar și de tratament. Se pot distinge două aspecte, pe de o parte elementele de control, ca monitorizarea și înregistrarea infractorilor sexuali, iar, pe de altă parte, activități de sprijin, cum ar fi supravegherea și tratamentul psihologic. De asemenea, sunt două categorii de elemente de monitorizare, cele tehnice (poligraful și sistemul electronic de monitorizare – brățările electronice) și cele non-tehnice (vizite inoportune la reședința infractorului sau patrularea poliției în zona locuințelor acestora).

De partea cealaltă, activitățile de suport pot consta într-un ajutor în integrarea în societate, activități de ocupare a timpului liber prin implicare socială sau în crearea unui anturaj de bună calitate, dar, cu precădere, în a identifica soluții de angajare. În ceea ce privește tratamentul, acesta se poate reduce la învățarea unor strategii de prevenire a recidivei sau cu privire la schimbări de atitudine sau comportament.

Un mecanism eficient de reducere a recidivării poate fi acela care constă în mai multe etape - o gestionare activă a cazurilor, implicarea expertizei psihiatrice medico-legale a agresorului, observarea și monitorizarea comportamentului și a mișcărilor acestuia, schimbul de informații și, nu în ultimul rând, implicarea mediului social.

În acest mecanism de supraveghere sunt implicate o serie de organisme și instituții, plecând de la probațiune, care are rolul principal și continuând cu poliția și sistemul penitenciar, dar și instituții medicale de psihiatrie, administrația, asociații de proprietari sau chiar societăți private și organizații neguvernamentale.

Elementele care sunt parte a unor mecanisme de supraveghere, sunt în principal:

- ⇒ Tratatamentul cu elementele de terapie comportamental-cognitivă și farmacologie;
- ⇒ Managementul cazului printr-un plan de reintegrare;
- ⇒ Implicarea activă a experților psihiatri și o foarte bună relație „client – specialist”;
- ⇒ Observarea și monitorizarea comportamentului delincventului, inclusiv prin poligraf și brățări electronice;
- ⇒ Colaborarea și schimbul de informații între autoritățile implicate;
- ⇒ Sprijin social și reintegrare socială.

În concluzie, se poate spune că pot exista diferite tipuri de programe de supraveghere folosite de autoritățile de aplicare a legii, pentru a încerca o eficientizare a monitorizării agresorilor sexuali, și, în final, o reducere a recidivismului acestora.

Primul model este al programelor care oferă un tratament psihologic în perioada detenției în penitenciare, urmat de o subsecventă supraveghere și o atenție în societate, împreună cu aplicarea unor programe specializate de tratament psihologic, inclusiv în libertate, de către serviciile de probațiune. Acesta se remarcă a fi cel mai eficient dintre mecanismele existente.

Cel de al doilea tip de program este cel bazat pe administrarea unei medicații de inhibiție a libidoului, tratament hormonal pentru reducerea riscului recidivării, în special în cazul agresorilor sexuali cu hipersexualitate, mecanism care se delimitează

de celelalte prin concept, dar considerat cu rezultate bune în ceea ce privește recidivarea.

Foarte prezent este *un al tip de program, Circles of Support and Accountability (COSA)*, la care participă foarte mulți voluntari și sunt realizate o serie de studii de impact. Acest mecanism se focusează pe o combinație între componente ale controlului social și de suport din partea societății civile, un mixt care pare să fie foarte eficient în ceea ce privește rezultatul de reducere a recidivei în rândul infractorilor sexuali.

Concluzia generală după descrierea și prezentarea câtorva dintre caracteristicile programelor de supraveghere este că au sporit considerabil cunoștințele în acest domeniu, dar sunt încă foarte multe aspecte care fac dificilă schițarea unor decizii certe despre eficiența unui anumit program sau a elementelor din care este compus.

Din punct de vedere legislativ, există mai multe tipuri de reglementări:

- I. Înregistrarea agresorilor sexuali în diferite forme de registru electronic;
- II. Notificarea autorităților și/sau a persoanelor din comunitate despre liberarea acestor infractori și cu privire la reședința lor;
- III. Restricțiile de reședință în anumite zone pentru agresorii sexuali.

Înregistrarea este obligatorie, în statele cu registru, agresorii sexuali trebuie să furnizeze poliției principalele date, care se referă la identificare, adresa de reședință, călătorii în străinătate, precum și orice schimbare a acestor date.

Notificarea se referă la informarea autorităților cu privire la faptul că un agresor sexual a fost eliberat după o pedeapsă pentru comiterea unei infracțiuni de natură sexuală, sau, chiar mai mult decât atât, la a aduce la cunoștința publicului faptul că un anumit agresor sexual a fost eliberat și locuiește sau muncește în vecinătatea lor. Aceasta este o măsură extrem de drastică, de notificare a comunității cu privire la zona unde locuiește un agresor sexual, prevedere prezentă doar în legislația americană.

Restricții cu privire la reședința agresorilor sexuali se referă în primul rând la reglementările existente în legislația din SUA, unde este interzis ca un infractor sexual

să locuiască la o anumită distanță față de locurile unde copiii se pot aduna, cum ar fi școli, grădinițe, locuri de joacă sau chiar stații de autobuz pentru transportul școlar.

Capitolul 4 cuprinde și o parte importantă a cercetării, un *studiu realizat prin aplicarea tehnicii sondajului de opinie* prin care s-a urmărit cunoașterea atitudinilor față de politicile penale dezvoltate în România, în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale. Astfel, pentru o foarte bună perspectivă asupra modului în care se va încerca o valorificare în practică a datelor obținute în cursul cercetării, s-a folosit inclusiv *metoda anchetei sociologice pe bază de chestionar*, activitate la care au participat 92 de subiecți voluntari, din care 73,9% de sex masculin și 25% de sex feminin. Majoritatea subiecților provin din Poliție (81,5%), iar sub 10% provin din unitățile de Parchet (9,8%), din sistemul de Probațiune (4,3%) și din sistemul de Asistență socială (3,3%).

Cele cinci *obiective explorative* au sondat percepțiile prin construirea unor itemi cu răspunsuri precodificate pentru a evidenția distribuția opiniilor, consistența și variabilitatea, astfel:

1. *Percepția subiecților asupra politicilor penale în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale;*
2. *Măsurarea atitudinilor respondenților față de problematica abuzurilor sexuale;*
3. *Sondarea percepției asupra celor mai eficiente metode de prevenire și combatere a abuzurilor sexuale;*
4. *Experiența profesională și percepția asupra abuzatorilor sexuali în relația acestora cu victimele lor;*
5. *Măsurarea opiniilor despre tabloul psiho-comportamental al agresorilor sexuali.*

Valoarea cercetării sociologice prezentate aici, este dată în mod special de experiența profesională a subiecților chestionați, toți funcționând în structuri de prevenire și combatere a abuzurilor sexuale. Cu siguranță că, trecerea de la structurile lotului de studiu către construcțiile eșantionate (reprezentative statistic) ar aduce un plus în cunoaștere și poate constitui o nouă direcție de cercetare.

Cercetarea surprinde dimensiunea sensibilă a investigării abuzurilor sexuale și subliniază câteva idei-valoare care reprezintă expresia atitudinilor respondenților.

În primul rând, problematica abuzurilor sexuale trebuie abordată holistic și nu sectorial. Eficientizarea măsurilor de control social nu cade exclusiv în sarcina unei singure instituții ci, ar trebui să fie expresia convergenței instituțiilor, indiferent dacă ele sunt private sau de stat.

În al doilea rând, valoarea celor surprinse în cercetare susține ideea că tratamentul abuzatorilor sexuali reprezintă o problemă de sănătate publică, iar criteriul de verificabilitate îl reprezintă recidiva acestei categorii speciale de infractori. Prin studiul recidivei, putem măsura succesul și eșecul organizării și implementării măsurilor de prevenire și combatere a abuzurilor sexuale.

În al treilea rând, sistemul punitiv al legii penale trebuie să mențină controlul asupra agresorilor sexuali prin încarcerarea acestora. Măsura nu este eficientă în singularitatea ei. Este nevoie de măsuri sociale coerente la care să participe toate instituțiile responsabile.

În ultimul capitol, **Capitolul 5 - „Concluzii finale și propuneri”**, au fost prezentate foarte succint concluziile capitolelor anterioare, iar apoi au fost sintetizate concluziile generale rezultate din cercetare pentru a evidenția rezultatele obținute și pentru a iniția propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ, procedural și instituțional.

Pentru a avea un tablou exhaustiv asupra temei propuse, *„Prevenirea și combaterea agresiunilor sexuale asupra victimelor potențiale”*, cercetarea a trebuit să parcurgă mai multe etape care au condus în final, la idei și teme de reflecție asupra fenomenului. Și pentru a ajunge la concluzii pertinente și, mai departe, la propuneri valoroase, am luat în considerare o serie de metode, care conjugate, să îi dea valoare științifică - *analiza documentelor sociale naționale și internaționale, analiza comparativă a sistemului legislativ, analiza statistică privind criminalitatea în*

domeniu, analiza S.W.O.T. privind politicile penale, analiza sociologică pe bază de chestionar.

Sunt de remarcat cele ***două studii realizate pe parcursul cercetării***, prezentate în capitolele 2 și 4, care oferă originalitatea și veridicitatea demersului întreprins.

Astfel, primul studiu, extrem de valoros prin concluziile rezultate, bazate pe informații colectate din zona operativă, de *analiză a trendului infracționalității de natură sexuală, prin folosirea metodei analizei statistice*. Pentru realizarea studiului fișa de evenimente constituită a impus o serie de indicatori care îi conferă acuratețe, în vederea obținerii unor rezultate concludente.

Cel de-al doilea studiu a fost realizat prin *metoda anchetei sociale pe baza unui chestionar*, la fel de valoroasă în cadrul unor cercetări științifice, pentru a avea o foarte bună perspectivă asupra modului în care vor fi valorificate în practică datele obținute în cursul cercetării. Prin aplicarea tehnicii sondajului de opinie, s-a urmărit cunoașterea atitudinilor față de politicile penale dezvoltate în România, în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale.

Un moment de început al cercetării a fost stabilirea dimensiunii actuale a acestui tip de criminalitate, atât la nivelul României, cât și al statelor europene, prin analiza statistică a cifrelor criminalității în domeniu. Pentru țara noastră, datele prezentate au arătat că infracțiunile contra libertății și integrității sexuale sunt în creștere, contrar trendului descrescător al criminalității generale, în ultimii ani. Este specific pentru noi, ca și societate, ca acest gen de fapte să fie comise în mediul rural, cadrul social de la sate fiind predispus la infracționalitatea de natură sexuală, iar cauzele sunt binecunoscute – gradul mai redus de cultură, vulnerabilitatea crescută a unor categorii de persoane, de la cele vârstnice la copii, caracteristicile socio-umane ale populației de la sate, preponderența locurilor izolate (case, păduri, câmpuri etc.), predispoziția spre consumul de alcool, acestea coroborate cu o lipsă acută, în ultima perioadă, a elementului coercitiv al statului, organele de poliție.

Pentru a completa diagnoza socio-juridică și dimensiunile polimorfe ale abuzurilor sexuale, cercetarea a continuat cu prezentarea cadrului general de săvârșire a infracțiunilor la viața sexuală, dar și câteva considerații privind victimele și autorii abuzurilor sexuale. Ca și concluzii, au fost prezentate tipologiile cele mai probabile ale autorilor și ale victimelor agresiunilor sexuale.

Cea mai importantă parte a cercetării a constituit-o analizarea eficienței sistemelor de control social și penal a abuzurilor sexuale, unde prin folosirea analizei documentelor sociale și a analizei comparative, s-a încercat identificarea celor mai bune soluții posibile de prevenire și combatere a acestor fapte grave asupra victimelor potențiale.

Putem concluziona că există o evoluție pozitivă, în timp, a reglementărilor penale românești, în primul rând în ceea ce privește codul penal. Infracțiunile la viața sexuală s-au modificat în cele patru coduri existente, atât în ceea ce privește conținutul, cât și mai ales cu privire la pedepse, și, în concret, la cuantumul acestora. Aceste modificări au venit de regulă datorită contextului extern, în special cel european, prin apartenența la Uniunea Europeană, dar și a schimbărilor intervenite în societatea românească, ținând cont că România a trecut prin mai multe forme de guvernământ.

Rezultatele cercetării științifice se materializează în propuneri, iar în cazul de față propunerile sunt foarte concrete și realizabile și se regăsesc, în special, în zona legislației penale incidente registrului agresorilor sexuali, aspecte procedurale dar și de ordin instituțional, de cooperare.

➤ **Mecanismul de cooperare**

În urma acestor concluzii ale prezentei cercetări științifice a rezultat, desigur, și principala propunere care se referă la mecanismele de cooperare interinstituțională având ca scop protejarea populației, a comunității, de la o potențială vătămare cauzată de agresorii sexuali și violenți. Prin facilitarea schimbului de date și informații cu privire la acești agresori sexuali realizată ca urmare a unei colaborări instituționalizate

dintre autorități, se poate ajunge la un obiectiv subsidiar al politicilor penale, prevenirea recidivei infractorilor în ceea ce privește faptele grave sau de natură sexuală.

Preluând modelul dezvoltat în Marea Britanie, care și-a dovedit eficiența de-a lungul unei perioade mai mari de timp, se poate iniția un Protocol de cooperare între aceleași autorități - Poliția, Penitenciarele și Probațiunea - responsabile cu gestionarea persoanelor condamnate și liberate. Este de remarcat și de luat în calcul, inclusiv, faptul că o altă țară europeană – Letonia, a adoptat sistemul respectiv după o analiză documentată de câțiva ani, iar în prezent îl folosește reușind o mult mai bună cooperare între cei trei factori și reducând rata recidivismului agresorilor sexuali.

Pentru a pune în lumină această propunere și a întări importanța punerii în practică, a fost creionat un draft de protocol care se vrea a fi un punct de plecare în realizarea obiectivului propus. La finalul lucrării este prezentat Protocolul respectiv.

Trebuie punctate și câteva principii de bază care călăuzesc întreg procesul în cadrul viitorului mecanism, și anume identificarea infractorului, schimbul deschis de informații între cele trei autorități responsabile, apoi evaluarea riscului și în final, managementul riscului. Pe măsura dezvoltării acestui mecanism, vor fi cooptate și alte instituții sau organisme publice, organizații neguvernamentale care să sprijine eforturile de reintegrare a infractorilor condamnați în societate.

Acest mecanism de cooperare trebuie să se completeze cu un sistem informatic care să cuprindă toate datele și informațiile necesare managementului cazurilor, de tipul ViSOR din Marea Britanie, un sistem unic, comun, care să fie utilizat și, în același timp, alimentat de toate autoritățile. Este nevoie și de un astfel de instrument menit să asigure buna funcționare a mecanismului de cooperare, o metodologie/procedură de lucru care să fie concepută luând ca exemplu experiența, deja cunoscută, a statelor consacrate, dar adaptată condițiilor din țara noastră.

În plus, s-a propus ca acest demers de fundamentare a mecanismului și de creare a metodologiilor sau procedurilor de funcționare să fie realizat, prin demararea unui

proiect cu fonduri europene care ar putea beneficia, pe lângă sumele necesare și de experiența unor specialiști în domeniu, din străinătate.

*În concluzie, propunem realizarea unui **mecanism de cooperare interinstituțională**, a unui set de reguli și măsuri prin care autoritățile implicate pot gestiona, într-o manieră coordonată, managementul riscului pe care îl presupun autorii de infracțiuni sexuale sau violente, iar scopul primordial este, așa cum a fost enunțat și mai devreme, acela de a reduce comportamentul, tendința de recidivare a agresorilor sexuali sau infractorilor violenți, pentru a proteja populația, comunitatea, inclusiv victimele infracțiunilor, de la o potențială vătămare ce ar putea fi produsă de aceștia.*

➤ **Lege nr. 118/2019 privind registrul agresorilor sexuali**

Cercetarea realizată în cadrul lucrării a scos în evidență concluzii care au deschis drumul spre o serie de alte propuneri, una dintre ele, rezultată din analiza comparativă a sistemelor de politici penale existente în alte state, dar și din practica noastră polițienească.

Încă de la momentul debutului cercetării științifice de față (în anii 2016-2017), s-a conturat ideea necesității constituirii și în România, similar altor țări, a unui registru al agresorilor sexuali, care să gestioneze mult mai eficient activitatea autorităților responsabile, în special în ceea ce privește activitatea poliției, în vederea reducerii riscului recidivării agresorilor sexuali și, implicit, al prevenirii și combaterii infracțiunilor. Ideile și principiile expuse în această lucrare urmau să constituie propuneri concrete de lege ferenda, dar pe parcursul efectuării cercetării științifice au fost puse în aplicare o parte din acestea, printr-un act normativ în acest domeniu, aspect care nu poate decât să confirme originalitatea și realizarea obiectivului cercetării.

Este vorba de Legea agresorilor sexuali care a fost adoptată la 20 iunie 2019 și urmează să intre în vigoare la sfârșitul anului 2020. Se poate observa că scopul legii adoptate îl constituie întocmai obiectul cercetării efectuate, prevăzut la art. 1 alin.(1).

Actul normativ constituie un pas important, din punct de vedere legislativ, în ceea ce privește îmbunătățirea politicilor penale de prevenire și combatere a infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale. Cu toate acestea, considerăm că ar fi necesare câteva modificări sau chiar completări, pentru o mai bună realizare a scopului pentru care a fost elaborat.

Astfel, putem vorbi aici de aspecte legate de obligarea agresorilor sexuali de a informa unitățile de poliție, inclusiv pentru orice plecare în străinătate, pentru perioade mai mari de 5 zile, cu trei zile înainte de a se întâmpla, fapt care nu este prevăzut în actuala formă. În acest sens trebuie să notifice date cu privire la destinație, perioadă, ziua plecării, mijlocul de deplasare și chiar hotelul sau locul unde va sta în străinătate.

În același context, este necesară sancționarea persoanei condamnate pentru toate situațiile în care nu își respectă obligațiile conform legii, dar, mai ales, înăsprirea acestei sancțiuni (în prezent sancțiunea este de închisoare de la 3 luni la 2 ani sau amendă), așa cum sunt prevederile în legislațiile analizate: Marea Britanie – închisoare până la 5 ani și SUA - închisoare de la 12 luni la 10 ani.

Un alt aspect foarte important rezultă din necesitatea unei mai bune monitorizări a infractorilor sexuali, fapt pentru care se impune stabilirea criteriului de unitate de poliție competentă teritorial, ca fiind cea unitate din zona unde persoana locuiește efectiv, iar responsabilitatea să se transfere ulterior către o altă unitate respectivă.

Aceste propuneri aduse în atenție mai sus vor face obiectul unei informări a factorilor în măsură să demareze o procedură de modificare.

Analiza comparativă a sistemelor de drept din diverse state realizată în cadrul cercetării științifice a scos la iveală și o serie de alte aspecte care trebuie puse în lumină pentru a fi propuse spre implementare.

➤ **Liberarea condiționată**

În prezent, prevederile din C.pen. cu privire la *Liberarea condiționată* nu au referiri la un eventual raport de expertiză psihologică pentru evaluarea riscului de recidivare al acestei persoane condamnate și nici legislația secundară ce reglementează

regimul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate nu are prevederi exprese care să impună o asemenea procedură anterioară liberării.

Ca atare, dorim să propunem modificarea cadrului legislativ în ceea ce privește instituția „*Liberării condiționate*” existente în N.C.pen. la art. 99 și următoarele, prin introducerea în acest articol a unui text prin care efectuarea expertizei psihologice să fie obligatorie ca și condiție „sine-qua-non” pentru punerea în libertate a persoanelor condamnate pentru fapte de natură sexuală sau infracțiuni grave.

➤ În România nu s-au dezvoltat mecanisme complexe, așa cum există în alte zone, care să aibă eficiență și să constituie punct de plecare pentru diverse alte studii, care pot sta la baza unor strategii interinstituționale. Ele există doar la nivel de practici instituționale disparate, în diverse zone, dar nu sunt ridicate la nivel de programe naționale. Nu s-au instituit mecanisme specifice de asistență socială strategică, care să ofere soluții de prevenire a riscului recidivării din partea agresorilor sexuali.

Astfel că, **ne propunem să sprijinim dezvoltarea** acestor probleme ridicate, pe toate zonele de competență pe care le avem în responsabilitate sau cu care interferăm în vreun fel, demers care poate constitui obiectul unui studiu viitor.

➤ **Propuneri instituționale, în domeniul de competență al Poliției Române**

Se vor continua demersurile pentru dezvoltarea în cele mai bune condiții a ViCLAS, acest instrument extrem de util, aflat în stadiu de implementare la acest moment, dar și a eforturilor pentru extinderea lui la nivel european.

Odată cu acest proiect dezvoltat în parteneriat de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Poliția Română, va fi constituită, la nivel central, o unitate specializată ViCLAS care va avea rolul de a gestiona aplicația respectivă și produsele oferite de aceasta, aspect deosebit de important în cercetarea infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale.

➤ **Unitatea specializată de investigare a infracțiunilor de natură sexuală**

Crearea unei structuri specializate la nivelul Aparatului Central al IGPR, cu competențe pe linia prevenirii și combaterii faptelor de natură sexuală, cu atribuții, în

primul rând de natură operativă, dar și de reglementare a unor acte normative programatice pe această linie de competență, de coordonare, cooperare operativă și instituțională, la nivel național și internațional. În plan strict operativ, va fi punctul unic de contact al structurilor de poliție din țara noastră cu partenerii străini.

În concluzie, inovația științifică a lucrării rezultă din faptul că este prima cercetare care susține științific modificarea legilor penale și a politicilor penale în domeniul prevenirii și combaterii abuzurilor sexuale îndreptate împotriva victimelor potențiale.

Originalitatea cercetării constă în aceea că au fost propuse anumite mecanisme concrete de cooperare între instituțiile din România cu competențe în materie, mecanisme prin care să se adopte o nouă abordare de prevenire a comiterii abuzurilor sexuale și minimizare a riscurilor de recidivism din partea agresorilor sexuali. Aceste rezultate au la bază studii, analizele statistice și comparative efectuate asupra unor instrumente existente la nivelul altor agenții de aplicare a legii din statele europene.

Mecanismul expus va avea, în primul rând, un rezultat general apreciat de creștere a siguranței populației, a comunității, dar și a încrederii acestora în autoritățile de aplicare a legii, care a fost detaliată în cuprinsul lucrării.

Modalitățile de validare a prezentei cercetări vor consta în identificarea resurselor și a premiselor aducerii celor trei autorități la masa tratativelor pentru realizarea protocolului comun, dar, cu precădere, și în direcțiile de cercetare care pot reieși din studiul nostru.

Revenind la direcțiile de cercetare, una dintre acestea poate fi necesitatea efectuării unor analize foarte detaliate, minuțioase a criminalității pe această linie. Astfel, plecând de la rezultatele obținute din cercetarea noastră, pot fi dezvoltate studii care să asigure o înțelegere exhaustivă a factorilor determinanți ai comportamentului delictual al agresorilor sexuali, se pot iniția o serie de programe și campanii de prevenire, care să vină în sprijinul prevenirii și combaterii agresiunilor sexuale.

De asemenea, studii importante și cercetări extensive, explorative trebuie efectuate și în ceea ce privește reducerea riscului de recidivare al infractorilor, în mod special al agresorilor sexuali, care ar putea constitui baza unor politici penale de gestionare a recidivismului, premisele introducerii și în țara noastră a mecanismelor de înregistrare, notificarea agresorilor sexuali sau restricțiile de reședință, și până la cele mai complexe, de tratament, poligraf.

În plus, cercetarea va deschide posibilitățile de studiu asupra tuturor subiectelor și ideilor abordate, de către specialiștii în diverse domenii de competență, inclusiv din cele aflate în responsabilitatea Poliției Române.

În final, ne dorim ca, după susținerea publică, materialul de cercetare să devină un instrument de lucru pentru toți specialiștii interesați de acest domeniu, pentru persoanele care își desfășoară activitatea în domeniul politicilor penale de prevenire și combatere a abuzurilor sexuale, precum și pentru informarea și conștientizarea opiniei publice cu privire la problemă.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

A. Acte normative

1. Constituția României, republicată în M.Of. nr. 767 din 31.10.2003;
2. Codul penal din 1864, republicat în M.Of. nr.0 din 22.10.1912;
3. Codul penal din 1936, publicat în M.Of. nr. 65 din 18.03.1936;
4. Codul penal de la 1969, publicat în M.Of. nr. 65 din 16.04.1997;
5. Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în M.Of. nr. 510 din 24.07.2009, în vigoare la data de 01.02.2014;
6. Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în M.Of. nr. 486 din 15.07.2010, în vigoare la data de 01.02.2014;
7. Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, publicată în M.Of. nr. 505 din 04.06.2004;
8. Legea nr. 272/2004 republicată, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, publicată în M.Of. nr. 607 din 30.09.2013;
9. Legea nr.118/2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor, precum și pentru completarea Legii nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului Național de Date Genetice Judiciare, publicată în M.Of. nr. 522 din 26.06.2019;
10. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, adoptată la Lanzarote la 25.10.2007;
11. Directiva nr. 2011/92/UE a Parlamentului European și a C.E. din 13.12.2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru nr. 2004/68/JAI a C.E., publicată în J.O. al U.E.nr.335 din 17.12.2011;

12. Codurile penale – Belgia, Bulgaria, Canada, Cehia, Croația, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Letonia, Malta, Moldova, Norvegia, Olanda, Spania, SUA, Ungaria;
13. The Sexual Offences Act 2003;
14. Mappa guidance 2012 Version 4.5 (actualizată în iulie 2019);
15. Violent and Sex Offenders Register (ViSOR) Procedure;
16. Megan law;

B. Tratate, cursuri, monografii

1. George ANTONIU, Tudorel TOADER și alții, *Explicațiile Noului Cod Penal, Vol.III, Articolele 188-256*, Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice, Editura Universul Juridic, București, 2015;
2. Tiberiu BOGDAN, *Probleme de psihologie judiciară*, Editura Științifică, București, 1973;
3. Dr. Tudorel-Severin BUTOI, *Criminali în serie. Psihologia crimei*, Editura Phobos, București, 2005;
4. Tudorel BUTOI, Ioana-Teodora BUTOI, *Psihologie judiciară – Curs universitar*, Editura Fundației România de Măine, Ediția a II-a, București, 2004;
5. Septimiu CHELCEA, *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*, Editura Economică, București, 2001;
6. Vintilă DONGOROZ, *Drept Penal. Reeditarea ediției din 1939*, Editura Asociația Română de Științe Penale, București, 2000;
7. Vintilă DONGOROZ, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, Editura C.H.Beck, Ediția a-II-a, București, 2012;
8. Sigmund FREUD, *Trei eseuri asupra teoriei sexualității*, Editura Măiastră, București, 1990;
9. Vernon J. GEBERTH, *Practical Homicide Investigation–Tactics, Procedures and forensic techniques*, 4th Edition, CRC Press Taylor&Francisc, 2006;

10. Vernon J. GEBERTH, *Sex-Related Homicide and Death Investigation—Practical and Clinical Perspectives*, 2th Edition, CRC Press Taylor&Francisc, 2010;
11. Valentin IFTENIE, Dan DERMENGIU, *Medicină Legală - curs universitar*, Editura C.H. Beck, București, 2009;
12. Cesare LOMBROSO, „*L`Hommmme Criminel*”, Tome I, Editura Felix Alcan, Paris, 1895;
13. Mina MINOVICI, *Tratat complet de medicina legală*, Atelierele grafice Socec & Co, Societate Anonimă, București, 1930;
14. Adriana OPREA-POPESCU, *Criminali în serie din România*, volumul 1 și 2, Editura Tritonic, Bucurști, 2014;
15. Robert K. RESSLER, Tom SHACHTMAN, *Vânător de ucigași*, Editura FF Press, București, 1993;
16. Emilian STANCU, *Tratat de Criminalistică*, Ediția a-V-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2010;
17. Traian TANDIN coordonator, Ștefan-Eugen PRUNĂ, Cristian-Eduard ȘTEFAN, Cosmin-Horațiu JIEANU, Marius-Cezar PANTEA, *Pe urmele ucigașelor*, Editura Universul juridic, București, 2014;
18. Constantin ȚURAI, *Elemente de criminalistică și tehnică criminală*, București, 1974;
19. Mihail UDROIU, *Drept penal. Partea specială*, Ediția 3, Editura C.H.Beck, București, 2016;
20. Viorel VASILE, *Investigarea crimelor și criminalilor în serie*, Editura Ministerului Afacerilor Interne, București, 2013;
21. Viorel VASILE, *Investigarea și cercetarea infracțiunilor îndreptate împotriva vieții, integrității corporale și sănătății persoanei*, Editura Ministerului Afacerilor Interne, București, 2013;
22. *Codul penal și Codul de procedură penală. Legile de executare*, Editura Hamangiu, București, 2019;

C. Articole, publicații, lucrări (studii) de cercetare

1. Prof. Univ. Dr. Tudorel BUTOI și Masterand Alina TĂNASE - *Profiler. Acțiunea "Vulturul" - Analiza cazului Râmăru (tată și fiu) din perspectivă psihologică* - Revista Criminalistica Nr.2 din aprilie 2009;
2. R.P. van der HORST, H.J.M. SCHÖNBERGER, C.H. de KOGEL, *Memorandum 2012-5, Toezicht op zedendelinquenten, Effectiviteit en veronderstelde werkzame mechanismen van vormen van toezicht*, Wetenschappelijk Onderzoek-en, Documentatiecentrum, Ministerie van Veiligheid en Justitie;
3. Etienne G. KRUG, Linda L. DAHLBERG, James A. MERCY, Anthony B. ZWI and Rafael LOZANO, *World report on violence and health*, World Health Organization, Geneva, 2002;
4. Jean PINATEL, *Egocentrisme et personnalité criminelle*, R.S.C./D.P.C nr. 1/1959, Paris;
5. Authors: Sarah HILDER and Hazel KEMSHALL, De Montfort University, Leicester. UK, *SOMECE - Report 2, Part One - European Union Information Exchange Mechanisms. A Mapping Report of existing frameworks*;
6. *Multi-Agency Public Protection Arrangements - Annual Report 2018/19*, Ministry of Justice - Statistics Bulletin - 31 October 2019;
7. *Global Survey of Sex Offender Registration and Notification Systems*, 2016
8. Revista Română de Criminalistică, 1999-2019;

D. Practică judiciară

E. Surse bibliografice de pe INTERNET

1. <https://assets.publishing.service.gov.uk>
2. <https://books.google.ro/books/>
3. <https://en.wikipedia.org/wiki/>
4. <https://eur-lex.europa.eu>

5. <https://lege5.ro>
6. <http://legislatie.just.ro>
7. <https://murderpedia.org>
8. <https://rm.coe.int>
9. <https://ro.wikipedia.org/>
10. <https://www.congress.gov/>
11. <https://www.echr.coe.int>
12. <https://www.gov.uk>
13. <http://www.legislation.gov.uk>
14. <https://www.nsopw.gov>
15. <https://www.ohchr.org>
16. <https://www.rcmp-grc.gc.ca/en/violent-crime-linkage-analysis-system>
17. <https://www.wodc.nl>
18. www.fbi.gov/wanted/vicap
19. www.portal.just.ro
20. www.somec-project.eu

F. Arhiva personală